

גיטין לה

גמרא

מאי איריא **אלמנה** - דהא קיימא לן הבא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה!

(תירוצ) אלמנה אצטריכא ליה סד"א משום חניא אקילו רבנן גבה קא משמע לן [משנה] נמנעו מלהשביעה

משום מעשה באדם אחד בשני בצורת שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה, והניחתו בכד של קמח, ואפאתו בפת, ונתנתו לעני.

לימים בא בעל הדינר ואמר לה הבי לי דינרי אמרה ליה "הנה" ועילי להמיתו סמ המות באחד מבניה של אותה אשה אם נהניתי מדינרך כלום " מת אחד מבניה ק"ל - איענשה דאישתרשי לה מקום דינר

וכששמעו חכמים בדבר אמרו: מה כמי שנשבע באמת כך דהא שוגגת היא הנשבע על שקר על אחת כמה .

מאי טעמא איענשה דאישתרשי לה מקום דינר נשתכרה שאם לא היה הדינר היתה נותנת עוד עיטה בכרך

אמר שמואל לא שנו אלא אלמנה, דבההיא הנאה דקא טרחה קמי דיתמי אתיא לאורויי היתרא בדבר מועט, וסבורה שאין פרעון לה, שבשכר טורחה נוטלתו, אבל גרושה משביעין אותה .

משביעין חוץ מב"ד / קופצת

יש מחלוקת [בסורא - נהרדעא] אם רב מתיר להשביע האלמנה חוץ לב"ד, כדלהלן: [בסורא] רב ושמואל לא שנו אלא ס"ד ק"ט אבל חוץ לבית דין משביעין אותה ששבועת הדיינין של תורה היא ונקט ס"ת בידיה או תפילין ומשביע לה בשם או בכינוי - עונשה מרובה. וחוצי לב"ד שבועה דרבנן בקללת ארור ולא נקט מידי ואין עונשה כל כך.

(קושיא) והא רב לא מגבי כתובה לארמלתא קשיא

[בנהרדעא] אמר שמואל לא שנו אלא בבית דין אבל חוץ לב"ד משביעין אותה ורב אמר אפי' חוץ לב"ד נמי אין משביעין אותה - רב לטעמיה דרב לא מגבי כתובה לארמלתא, גם לנדור ליתומים כל מה שירצו וליגבייה, לא - בשני דרב קילי נדרי בעיניהם לעבור עליהם הלך לא סמיכין אנדרה לאגבייה - אבל אם קופצת ונשבעה הרי גובה כמעשה דהיא דאתאי לקמיה דרב הונא אמרה ליה 'חיה' צבאות אם נהניתי מכתובתי כלום " וגבתה כתובתה .

ההיא דאתאי לקמיה דרבה בר רב הונא לגבות שני דברים:

[כתובתה] - אמר לה דרב לא מגבי כתובה לארמלתא, ואבא מרי רבה לא מגבי כתובה לארמלתא שהיה תלמיד של רב

[מזוני מיתומים] - אמר לה מזוני נמי לית לך - אמר שמואל התובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות

ק"ל תוספות ד"ה לא היו ימים מועטים. וא"ת ומאי טעמא איענשה הא אמרינן האדם בשבועה פרט לאנוס - וליכא למימר דלא ממעט קרא התם אלא למפטר מקרבן אבל עונש איכא כדאשכחן: בפ"ב דנדרים (דף יז.) גבי נשבע לבטל את המצוה דמיבעי לן תרי קראי חד למיפטריה מקרבן וחד למיפטריה מלאו [והכא דליכא אלא חד קרא למיפטריה מקרבן] אבל עונש דשבועת שוא איכא דהא לכך אנסך משמע ולא נשבעת לשקר - ולא דמי לנשבע לבטל את המצוה דאיכא עונש שבועת שוא- וי"ל דהכא גבי פקדון הוה לה להזהר יותר לשמרו היטב והוה לה לאסוקי אדעתא שבתא ליד שבועה

ק"ט תוספות ד"ה לא שנו אלא בב"ד. פי' בקונטרס דחמירא משום דהויה באנקוטי' חפצא ואיכא עונש טפי - דלא כמו שפי' בקונט' (שם) דנפקא מינה בין דאורייתא לדרבנן לענין אנקוטי' חפצא דאפי' שבועה דרבנן הויה באנקוטי' חפצא כדפי' הקונט' בעצמו כאן- אלא יש לחלק בין דאורייתא לדרבנן כמו שמפרש בערוך דשבועה דאורייתא הויה בכבוי' נרות ועוד בריש שבועת הדיינים (שבועות דף מא.) מפרש חילוק בין דאורייתא לדרבנן:

ק"מ פי' לפי הריטב"א. ע' ברשב"א שפירש שיעשה שניהם ביחד, שאז אין חשש שישיבעו לשקר. קמ"א תוספות ד"ה גט יבמין הוה. פי' בקונטרס שנתן לה גט לפוסלה על האחין וכתובתה על נכסי בעלה הראשון וקשה דלא היה להם להזכיר גט דלא ניתנה כתובה ליגבות עד שתחלוץ והיה להם לכתוב שחלצה ואמר ר"י גט יבמין הוה דלאחר שנתייבמה גרשה היבם וכתובתה על נכסי בעלה הראשון ומוריא היתירא משום דקא טרחה קמי אחיו

קמ"ב תוספות ד"ה אבל נשאת אין מדיין אותה. וא"ת וידורוה שלא תאכל ככר זה אם נהנית משל בעלה ותאכל לאלתר בפנינו וי"ל שאינה חוששת אלא בנדר שעל ידה היא עומדת באיסור כל ימיה וא"ת ונדירה בפני בעלה וימרה לה קיים ליכי דאז אין יכול להפר כדאמר וי"ל

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

אמרה ליה קללה אפכוה לכורסיה תשפל גדולתו, כבי תרי עבדא לי! כרב דלא מגבי כתובה וכשמואל להפסיד מזונות.

הפכוה לכורסיה ותרוצוה הפכו כסאו וזקפווה כדי שתתקיים הקללה בכך.: ואפילו הכי לא איפרק מחולשא.

אמר ליה רב יהודה לרב ירמיה ביראה. ק"מ הירושין יכולים לבחור או: אדרה בב"ד או ואשבעה חוץ לב"ד, וליתי קלא וליפול באודני חפץ אני שישמע הקול באזני שהוגבת כתובה בימי דבעינא כי היכי דאעביד בה מעשה כשמואל רבי, להוציא מלבן של תלמידיו של רב (רב הונא).

גרשה אם נודרת לקבל כתובתה

אמר שמואל לא שנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה. (קושיא) וגרושה דאדרה לא!

הגמרא מביאה מעשה באשה שהיתה מבבל, והלכה היא ובעלה לארץ ישראל, וגרשה שם ותבעתו כתובתה, ועשו לה פסק דין על נכסיו שבבבל והא שלחו מתם איך פלוניתא בת פלוני קבילת גיטא מן ידא דאחא בר הידיא, דמתקרי איה מרי, [ונדרת ואסרת] פירות שבעולם עלה] דלא קבילת מכתובתה אלא גלופקרא^{כתונת} אחד וספר תהלים אחד וספר איוב וממשלות^{משלי} בלואים ושמונים בחמשה מנה לכשתבא לידכם הגבוה את השאר

(תירוצ) ההוא גט יבמין הוה קמ"א יבמה היה זה שנתן לה גט, לפוסלה על האחין, והיא באה לגבות כתובה מנכסי בעלה הראשון שנתארמלה הימנו

התקין רבן גמליאל הזקן שתהא נודרת - אם ניסת

יש מחלוקת אם אלמנה שניסת יכולה לנדור, או דוקא אם לא ניסת. הכלל הוא, אם יש לה הפשרות לבטל הנדר, אז חוששין שידור ואח"כ יבטל, ואינה יכולה לנדור. כלהלן:

א. רב הונא ניסת אין מדיין אותה קמ"ב - דמיפר לה בעל. וסובר שדור ברבים יש הפרה. קמ"ג

ואין לחשוש דלמא אזלה לגבי חכם ושרי לה - קסבר צריך לפרט את הנדר

ב. רב נחמן אמר אפי' ניסת, דמדרינן לה ברבים נודרת בפני עשרה, וקסבר נדר שהודר ברבים אין לו הפרה.

הגמרא מביאה ברייתא כרב נחמן:

דתינא ניסת נודרת וגובה כתובתה

ומסיקה שזה תנאי היא דאיכא למאן דאמר נדר שהודר ברבים יש לו הפרה ואיכא למאן דאמר אין לו הפרה

דחיישין שמא יפר לה בלחש קודם שיאמר קיים ליכי וא"ת וידירוה על דעת רבים דאין לו הפרה כדאמר אמימר לקמ"ו וי"ל(1) דלענין נדרי אשתו אין לחלק בין ברבים בין על דעת רבים וכיון דלרב הונא ברבים יש לה הפרה ה"ה על דעת רבים דכיון שאינה תלויה בדעתה דיכול להפר אפילו בלא חרטה כך יכול להפר בלא דעת רבים וכי פריך ודלמא אזלה לגבי חכם ושרי לה הוה מצי לשנוי דמדרינן לה על דעת רבים אלא דבלאו הכי משני שפיר (2)ועי"ל דרב הונא לית ליה דאמימר[שעל דעת רבים אין הפרה] והא דאמר אמימר אפי' למאן דאמר יש לו הפרה לא קאי ארב הונא אלא אדרבנן דרבי יהודה דמתניתין דתנן [לקמן דף מה:] ר' יהודה אומר כל נדר שידע בו רבים לא יחזיר [אם גרשה, אינו חוזר] משום פריצותא שנדרה נדר שאין לו הפרה ושלא ידע בו רבים יחזיר דלא חייש לקלוקלא[שבועה הראשון יכול לומר אילו הייתי יודע ולא הייתי מגרשה] ורבנן פליגי ואמרי לא יחזיר משום קלקולא ולא מפלגי בין ידעו רבים ללא ידעו בו רבים אלמא יש לו הפרה וא"ת לאמימר והא על דעת רבים אין לו הפרה, א"כ ע"כ לא בכל ענין אמרי רבנן דלא יחזיר דבעל דעת רבים ליכא קלקולא א"כ ברבים נמי מנא ליה דסברי דיש לו הפרה וי"ל דברבים שהזכיר רבי יהודה אם איתא דלרבנן אין לו הפרה הוה להו לרבנן לפרושי ולחלק ולומר איפכא מדרי' יהודה אבל בעל דעת רבים אין לחוש דלא איירי בה רבנן דר' יהודה נמי לא הזכיר על דעת רבים ועוד דבעל דעת רבים לא פסיקא להו לרבנן למתני דיחזיר דלפעמים יש היתר בעל דעת רבים כגון מדעתם של אותם רבים או לדבר מצוה ואיכא קלקולא אבל ברבים אם איתא דאין לו הפרה הוה להו למתני דיחזיר דמילתא דפסיקא היא דבשום ענין אין לו הפרה למ"ד אין לו הפרה לא שנא לדבר מצוה ולא שנא לדבר הרשות תדע דמעשה גבעונים לדבר מצוה היה:

קמ"ג ריטב"א

לעלוי נשמת
דינה ליכא בת עטל ז"ל
עובדיה בן רחל ז"ל
תנצבה

א"ר יוסי ברי חנינא אין דברי תורה מתקיימין
אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן
(שמעריס שיתקיים תורתו) שנאמר
{משלי ח} אני חכמה שכנתי ערמה (סוטה כא)

אם צריך לפרט את הנדר

איבעיא להו צריך לפרט את הנדר או אינו צריך:

א. רב נחמן אמר אינו צריך - דאי אמרת צריך זימנין דגייז ליה לדיבוריה ואינו

מפרש הכל, **וחכם מאי דשמע מיפר** הילכך לא יפרט על מה נדר אלא יאמר כך
נדרתי ואסרתי עלי פירות מין פלוני.

ב. רב פפא אמר צריך משום מילתא דאיסורא שמא על דבר איסור נדרה, כגון על

גיבוי כתובה וכגון יאסרו עלי כל פירות שבעולם אם אעבור עבירה פלוני, ובא להתיר את
נדרו סתם ורוצה לעבור העבירה

תנן כהן הנושא נשים בעבירה פסול עד שידור הנאה

ותני עלה נודר ועובד יורד ומגרש

(קושיא) ליחוש דילמא אזיל לגבי חכם ושרי ליה

(תירוצ' 1.) דמדרינן ליה ברבים

(תירוצ' 2.) למאן דאמר יש לו הפרה - דמדרינן ליה על דעת רבים

והני מילי דעת רבים אין לו הפרה לדבר הרשות אבל לדבר מצוה קמ"ד יש לו הפרה:

כי ההוא מקרי דרדקי דאדריה רב אחא על דעת רבים דהוה פשע בינוקי חובטן

יותר מדאי - ואהדריה רבינא דלא אישתכח דדייק כוותיה:

קמ"ד תוספות ד"ה אבל לדבר מצוה יש לו הפרה. **אומר ר"ת** משום דמסתמא ניחא להו לרבים
משום מצוה ועוד אומר ר"ת דעל דעת היינו כשאומר **על דעת פלוני ופלוני אפי' שלא בפניהם**
אבל על דעת רבים סתם לאו כלום הוא ועל דעת יחיד אע"פ שפרט על דעתו יכול חכם להתיר: